Вопросы языкознания. - Москва, 1997. - № 4. - С.125-142. *Юнг К. Г.* Архетип и символ. Подход к бессознательному. - Москва: Renaissance, 1991 – 286 с. *Sebeok T.A.* Encyclopedic Dictionary of Semiotics. - Berlin, 1986 - 452c. *Rasmussen D.* Symbol and Interpretation - The Hague: Marinus Nijhoff, 1974 -101c.

МАХАЧАШВІЛІ Р.К.
(Запорізький нац. ун-т)

СЕМІОТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ДИНАМІКИ КОРЕЛЯТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ КОГНІТИВНО-СЕМАНТИЧНІХ КОНСТРУКТІВ ОДИНИЦЬ АНГЛОМОВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛІНГВОСФЕРИ БУТТЯ

Світ, що оточує людину, неосяжний. Безкінечним є розмаїття його форм і проявів. Протягом тисячоліть людство намагалось якомога повніше відобразити об'єктивну (та суб'єктивну) реальність у мові. Мова – це не просто засіб висловлення й передачі готової думки, а сила, що творить цю думку [Гумбольдт 1984, Потебня 1989]. Найдійовішим та найнаочнішим засобом такої рефлексії завжди було поповнення словникового складу мови за рахунок виникаючих реалій та концептів буття. За твердженням сучасних учених, все, що може зробити людина – це створити (в мові, релігії, мистецтві, науці) свій власний універсум – "символічний всесвіт", який відкриває перед нею можливість розуміти та тлумачити, зв'язувати та організовувати, синтезувати та узагальнювати досвід людства, а також знаходити індивідуальність через прилучення до культурного космосу [Левит 1996].

Інноваційна лінгвосфера представляє собою комплексну, інтегровану, багатовимірну сутність і являє собою об'єкт дослідження майже всих галузей сучасної гуманітарної науки (філософії, психології, соціології, культурології, тощо) [Гримак 2000; Тираспольский 1995; Heim 1993; Nyce 1994]. В лінгвістичному аспекті нові реалії, які з'являються з незбагненною швидкістю, потребують негайного відображення в сучасній англійській мові. Саме тому в останні роки в значній мірі зросли темпи збагачення словникового складу англійської мови. Як ніколи актуального змісту набуло поняття "неологізму", як рушійної сили прогресу мови [Зацний 2007; Левицький 2005].

Більш того, англомовна інноваційна лінгвосфера як така (багатовимірна, складноорганізована, динамічна система) являє собою своєрідний „полігон" мовної актуалізації буття. Тобто, мовна (лексико-семіотична) репрезентація новітніх модусів реальності існує в межах досяжності людського розуму, а отже, підлягає безпосередній перцепції та осмисленню (на відміну від дійсності як такої, лінгвальний онтогенез якої може бути лише з великим ступенем умовності реконструйованим лінгвістичними методами).

З огляду на вищезазначене, *інноваційна лінгвосфера* як об'єкт комплексного, інтегрованого, міжпарадигмального лінгвістичного дослідження має сприйматись як синкретичний, динамічний, ідеальний метаконструкт польової природи, що представляє собою синтез онтологічних та лінгвальних параметрів буття в цілому (загальний сенс), або певного сегменту буття (вузький сенс).

За зазначенням сучасних дослідників, "знак" є центральною ланкою лінгвістичної концепції. Таким чином, вважається, що суть мови полягає не лише в тому, щоби бути засобом комунікації, а й в застосуванні сталих асоціацій. Отже, в такому разі, матеріалізований об'єкт стає знаком, а "ідеальна" сутність – значенням [Кияк, 2004; Панов, 1988]. Крім того, мова визначається як комплексна система символів, кожний з яких денотує певний екстралінгвальний об'єкт, у той час як разом

вони формують схематичне зображення того оточення, в якому існують носії даної мови .

З іншої точки зору лінгвістичний знак інтерпретується як міф. Так, Ролан Барт розглядає міф як вторинну семіотичну систему, яка базується на вже існуючій системі знаків. Таким чином, структура міфу, за Р. Бартом, має амбівалентний характер: з одного боку система мови, що складає, власне, основу міфу, та міф, який, в свою чергу, являє собою метамову [Барт 1989, с. 79]. Людська мова – це мова слів, крім того, що вона є мовою знаків. Слово перекриває всі лінгвістичні знаки за об'ємом та параметрами своїх функцій. Слово є основою розумових процесів, а лексична ієрархія являє собою закріплення та збереження результатів когнітивної діяльності людства [Косовський 1974; Guttenplan 1989]. Слово, і в першу чергу лексичне новоутворення – неологізм – являє собою "наріжний камінь" дослідження, опису та, більш за все, ключ до розуміння комплексної сутності дійсності. Отже, це, в свою чергу дозволяє нам розглядати інноваційну лінгвосферу як особливий тип семіотичної системи.

Лінгвосфера, на нашу думку, являє собою особливу модифікацію „ризоми". Тобто, в цьому сенсі представляється децентралізованою структурою, периферією без центру. А отже, специфічний „лінгвоцентризм" (у абстрактному сенсі) буття виявляється продуктом поступової абсорбції антропного екзистенційного центру безпосередньою *сферою його функціонування.*

Згідно з нашою гіпотезою у плані змісту лінгвальної одиниці відбувається поступове, порівневе вивільнення онтологічного денотата (просування до поверхневих шарів значення) в результаті вилучення, або часткового вилучення антропного параметру семантики. Основою верифікації становлення лінгвосферизму буттєвого та екзистенційного континууму в межах нашого дослідження є презумпція інгерентної термінологічності лінгвальних інновацій у кожній окремій галузі. Термін як особливий лінгвальний знак характеризується іманентною аемотивністю, аекспресивністю та сінаксіологічністю (в цілому - аконотативністю), а отже, в плані змісту терміну є апріорно виключеним антропний параметр.

Визначення "терміну" в різноманітних галузях сучасного наукового знання є багатостороннім та майже вичерпним. Первинно в понятті "термін" закладено семантику чіткості, визначеності, граничності, конечності. Внаслідок цього, визначення даного поняття в рамках сучасних наук (мовознавства, логіки, філософії навіть психології) спираються першим чином саме на таке, історично зумовлене, значення.

Однак, для того, щоб мати змогу сягнути глибинну сутність цього поняття в межах комп'ютерного простору, як не парадоксально, необхідно знову звернутись до античного трактування. Зокрема, згідно з концепцією Аристотеля "термін" інтерпретується як поняття, що фіксує *сталі* та *неминущі* аспекти реальності, на противагу різноманітним та мінливим її чуттєвим образам [Аристотель 1998, с. 1157]. Таким чином, можна визначити, що поняття "термін" набуває категоріального, детермінуючого змісту по відношенню до дійсності.

У цьому зв'язку, необхідно зумовити, що саме ми маємо розуміти під поняттям категорія. У нашій роботі ми апелюватимемо до визначення, запровадженого М.А. Булатовим: "Категорія є відокремлена від дійсності та зафіксована в мові визначеність, до якої відносяться групи об'єктів або аспекти всієї дійсності і яка слугує засобом їх членування та синтезування" [Булатов 1993, с. 20]. Наданий підхід, на наш погляд, виявляється найбільш релевантним з точки зору лінгво-екзистенційної сутності явища категорійності.

Більше того, з огляду на вищезазначене, категорійний параметр може виявитись маніфестацією фактору екстралінгвістичної (в наданому випадку – буттєвої) системності терміна як специфічного мовного знаку. Для більш детального розуміння

„категорійної” (в абстрактному розумінні) сутності комп’ютерного терміна, нам необхідно розглянути наступний комплекс параметрів: *вимір, поняття, концепт, термін*.Необхідно підкреслити, що гносеологічні параметри, тобто параметри пізнання, є певним чином апріорно інкорпорованими до корпусу лінгвофілософських досліджень. Наголосимо, що в нашій роботі ми спіткаємось з абсолютно унікальним онтологічним конструктом – інноваційною лінгвосферою.

Надалі маємо представити своєрідну схему трансформації поняттєво-концептуального аспекта до безпосередньо лінгвального. Так, зокрема, *вимір /категорія/* виявляється фундаментальним метафізичним та екзистенційним параметром (тобто, таким, що існує поза межами людського розуму та є залученим до перцепційного поля (когніції) незалежно від волевиявлення людини). Іншими словами, вимір (категорія) є *невід’ємним* атрибутом, можна навіть сказати – „елементарною одиницею” дійсності.

Поняття представляє собою одиницю мисленнєвого простору. Формування поняття являє собою процес перевтілення та певним чином перетворення реальності розумом, створення мисленнєвого уявлення про аспекти онтологічних та екзистенційних (у найбільш загальному розумінні) категорій. Наголосимо також, що таке уявлення має здебільшого синтетичний характер.

У межах запропонованої схеми *концепт* нам вбачається можливим розглядати як специфічну одиницю освоєння лінгвальним середовищем відповідного середовища ментального (в цьому зв’язку необхідно зауважити, що одним з можливих визначень концепту як когнітивної сутності є „лінгвально-закріплений ментальний факт”). Іншими словами концепт представляє собою конструювання лінгвального образу /схеми/ мисленого уявлення. Зазначимо, що концепт є більш дискретною сутністю, порівняно з поняттям.

Причому, подібну дискретизацію обумовлено, на нашу думку, саме загальною спрямованістю концепту на те, щоб бути актуалізованим неоднорідними мовними (зокрема, лексико-семантичними) засобами. Формування (і одночасне формулювання) концепту, таким чином, представляє собою передостанню стадію градієнтного процесу інкорпорації мовної та мисленнєвої сфер. Варто звернути увагу, що, якщо не виходити за межі конвенційної лінгвістичної парадигми, останньою (термінальною) стадією зазначеного процесу можна вважати формування лексико-семантичних одиниць, та позиціонування їх у концептосфері даної мови.

Термін, у свою чергу, в силу своєї специфічної природи не може вважатись повною мірою ані безпосередньо одиницею мислення, ані суто одиницею мови. Навпаки, термін як самобутня сутність має потенцію до поєднання (яке, в свою чергу, виявляється як у кумуляції, так і в кореляції) в собі всіх зазначених вище параметрів (відповідним чином: екстралінгвальних, буттєвих, інтралінгвальних та поняттєвих). Термін являє собою синкретичну та діалектичну єдність таких параметрів (вимір / категорія, поняття, концепт, слово). Унікальність феномену „терміну”, на нашу думку, полягає і в тому, що в той самий час він (термін) являє собою як продукт (результат) синтезу зазначених вище параметрів, так і джерело їх генезису.

Дослідженні комплексу іннваційних лінгвосфер сучасного буття базується на таких вихідних пресупозиціях:

І. Презумпція преіснування (наявності) антропного ядра (центра) у плані змісту лінгвосфер сучасного буття.

Антропне ядро лінгвосфери – універсальний семантичний конструкт, концентрат семантичних елементів мовних одиниць опосередкованих когнітивним досвідом носіїв мови.

ІІ. Поточний процес *дифузії проекції антропного ядра в інноваційних* лінгвосферах та, відповідно, в металінгвосфері. У такому випадку лінгвальні

компоненти антропосферичного середовища підлягають своєрідній трансорієнтації, в результаті якої домінантою плану змісту лінгвальної одиниці виступає онтолоігчний параметр.

З огляду на вищезазначене маємо зауважити, що становлення лінгвосферичної парадигми можна умовно розподілити на два етапи (стадії). Протягом *першої* стадії (назвемо її „**ініціальною**") стадії спостерігається наявна антропоцентрична зумовленість та орієнтованість модусів лінгвальної актуалізації буття.

На *другій* стадії відбувається зсув рівноваги між периферією (яку донедавна являла собою інноваційна лінгвосфера) та онтологічним центром (десигнуємо його умовно „антропос"), центрострімка динаміка системи *поступово* замінюється на центробіжну. Саме тому ми пропонуємо ідентифікувати дану стадію як „**еволюційну**". Як наслідок, спостерігається дифузія антропного ядра не лише в буттєвому, а й у екзистенційному аспектах. У ході зазначеного процесу лінгвосфера градієнтно перетворюється на автономну, самонапружену, самоврегульовану систему.

Дифузія проекції антропного ядра інноваційної лінгвосфери (виходячі з амбівалентної природи мовних одиниць) маніфестується взаємозумовленими білатеральними семіотичними трансформаціями:

1) зрушеннями на рівні плану змісту (ейдос);

2) змінами у плані вираження (морф) (наприклад, наявність біафіксальних одиниць, хибних морфем, і т.д.)

Покрокові зрушення плану змісту поступово призводять до дифузії проекції антропного ядра (де рівень [2] – область антропного ядра лінгвосфери / проекції антропного ядра в інноваційній лінгвосфері):

3) ВЛАСНЕ ДЕНОТАТ

⇧

[2) *КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДЕНОТАТ*]

⇧

1) ОНТОЛОГІЧНИЙ ДЕНОТАТ

Сигніфікативні щабелі динаміки дифузій проекції антропного ядра, згідно з нашими припущеннями, становлять собою наступне:

1) – онтологічний денотат (своєрідний «*семантичний геном» лінгвальної одиниці* – онтологічні маркери в структурі значення, які містять відбитки всіх потенційно та актуально наявних сем);

[2] – концептуальний денотат (*антропогенний семантичний параметр*);

3) власне денотат– семантика лінгвальної одиниці.

Згідно з нашою гіпотезою, у плані змісту лінгвальної одиниці відбувається поступове, порівневе вивільнення онтологічного денотата (просування до поверхневих шарів значення) в результаті вилучення, або часткового вилучення антропного параметру семантики.

Наслідками зазначеного процесу гіпотетично може вважатись:

1) визначення онтологічного статусу лінгвальної одиниці;

2) градієнтне становлення панлінгвосферизму буття.

Компонентний аналіз як інструментальніий метод концептуального аналізу дозвоялє виявити актуальні та імпліцитні елементи значення. Однак, часто поза сіткою компонентного аналізу залишаються глибинні онтологічні чинники, які саме і формують комплексну структуру значення лінгвальної одиниці. Саме з таких елементів – «першочинників» і складається на нашу думку «семантичний геном» лінгвальної одиниці, що покладено в основу онтологічного денотата.

Сигніфікативну дискретну одиницю СГ пропонуємо позиціонувати як *семіому – онтологічний глибинний елемент плану змісту лінгвальної одиниці*. Семіома- одиниця

семантичного геному лінгвальної – є тим фактором, що залучає ту чи іншу актуальну/імпліцитну/потенційну сему до паттерну значення. Тим самим, «семантичний геном» представляє собою ідеальний модуль значення лінгвальної одиниці.

Схему корелятивної залежності актуальних, імпліцитних та абсолютних компонентів плану змісту лінгвально знака можна представити у вигляді наступної умовної формули:

$$(a^{|x|}\, b^{|y|}\, c^{|z|})\ \alpha^{\omega}\ \omega^{\alpha} = \sqrt[|xyz|]{abc} \times \sqrt[\omega]{\alpha} \times \sqrt[\alpha]{\omega}$$

Де:

a + b + c – актуалктуальні елементи значення;

x + y + z – потенційні елементи значення, опосередковані когнітивним досвідом людської свідомості;

|x| + |y| + |z| - «семіоми» (глибинні абсолютні компоненти значення);

α, ω – імпліцитні семи

Таким чином, сукупне похідне ступеневих елементів формули

$$\{|x| \times |y| \times |z| \times \alpha\omega\}$$

представляє собою семіотичне втілення онтологічного денотата інноваційної лінгвальної одиниці.

Розглянуті вище структури ментально-когнітивного (МКК) та лінгво-семіотичного конструктів (ЛСК) інноваційної лінгвальної одиниці можна представити у вигляді схеми зворотно-пропорційної залежності:

Схема 1.

МКК		ЛСК
1^0 ВИМІР /КАТЕГОРІЯ ТЕРМІН^i	⟷	ЛО^т **3^0**
	↕	↕
1 ПОНЯТТЯ	↕	ДЕНОТАТ (СЕМАНТИКА) 3
	↕	↕
2 КОНЦЕПТ	↕	КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДЕНОТАТ 2
	↕	↕
3 ЛО		ОНТОЛОГІЧНИЙ ДЕНОТАТ 1

Як видно з наведеної схеми, типологічна відповідність корелятивних рівнів **1^0 – 3^0** демонструє верифікацію онтологічного (категорійного) статусу інноваційної лінгвальної одиниці. Зауважимо, що в межах запропонованої корелятивної схеми ментальної та лінгвальної площин *термін* (як інваріантна семіотична одиниця) набуває статусу своєрідної *семіотичної універсалії*.

Термінологія складає особливий шар лексичного складу мови, наявність та існування якого зумовлені безпосередньо поступом цивілізації та розвитком науково-технічного інструментарію людства. Професійна діяльність людини в різноманітних технологічних галузях постійно супроводжується виникненням нових понять та явищ, що в свою чергу визначає необхідність поповнення лексичних засобів мови (зокрема, англійської), тобто, *термінів*.

Вивчення термінології як системи, визначення її місця у структурі мови є одним з актуальних завдань сучасної лінгвістики [Скопюк 1997, с. 10]. Крім того, необхідно зауважити, що для того, щоб зрозуміти становлення наукової мови, необхідно вивчити поведінку взаємодіючих мовних мікросистем, розшифрувати код наявного у

мові наукового стилю. І починати треба з того, що він – відкрита система. Внаслідок цього відбувається впорядкування наукової мови. Цей феномен, в свою чергу, знаходить найкраще відображення в уніфікації термінологічних компонентів мови [Міхайлішин 1999, с. 49]. Розв'язання теоретичних завдань - визначення природи термінів як знаків спеціальних понять, виявлення деривaційного потенціалу термінологічної лексики, дослідження загальних тенденцій розвитку терміносистем - перебуває у центрі уваги цілого ряду дослідників [Д'яков 1998, с. 17]. Аналізу підлягають різні галузі знань.

У цьому зв'язку слід зазначити, що термінологія є найчутливішою до зовнішніх впливів частиною лексичного складу певної мови, оскільки науково-технічний прогрес, охопивши всі сфери знання, сприяє подальшому розвиткові вже існуючих галузей науки і техніки та веде до появи нових науково-технічних термінів і цілих термінологічних систем [Брагіна 2001, с. 12].

Перш за все, слід зауважити, що витоки спеціальної лексики сягають у глибини історії. У процесі цілеспрямованої професійної діяльності людини створюються нові ідеї та речі, яких не було раніше, і, як наслідок, не було і лексичних одиниць для їх позначення. Оскільки досить складно оперувати невизначеними поняттями, професійна діяльність постійно супроводжується виникненням нових лексичних засобів, тобто, *термінів*. У ході розвитку людської цивілізації, в рамках різноманітних наук склалися девіантні уявлення про семантичне наповнення безпосередньо самого поняття "термін".

Почати, на нашу думку, доцільно з етимології слова. Сучасне поняття "термін" походить від латинського *terminus*. Спершу, значення цього слова мало суто міфологічну забарвленість, тому що Термін був давньоримським божеством меж та кордонів, яке уособлювалось у вигляді межового каменя між територіями різних племен [Козовик, Пономарів 1991, с. 193]. Пізніше значення трансформувалось і перейшло на позначення безпосередньо межі, кордону, а також кінцевої мети [Словник іншомовних слів 1989, с. 819]. Необхідно додати, що суттєвими у формуванні сучасного уявлення про "термін" є значення дериватів латинського *terminus*. Так, наприклад, похідний іменник *terminatio* мав значення "визначення", "судження" або "вказівка", а дієслово *terminare*, окрім значення "розмежувати", вживалося в значенні "*звузити* рамки" [Латинско – русский словарь 1988, с. 767].

Однак, для того, щоб мати змогу сягнути глибинну сутність цього поняття, необхідно звернутись також до його аристотелівского розуміння. Справа в тому, що у своїх працях давньогрецький мислитель інтерпретує "термін" як поняття, яке фіксує *сталі* та *неминущі* аспекти реальності, на противагу різноманітним та мінливим її чуттєвим образам [Аристотель 1998, с. 1157]. Таким чином, за Аристотелем, поняття "термін" набуває категоріального, детермінуючого змісту. Етимологічно в понятті "термін" закладено семантику чіткості, визначеності, граничності, конечності. В наслідок цього, визначення даного поняття в рамках сучасних наук (мовознавства, логіки, філософії навіть психології) спираються першим чином саме на таке, історично зумовлене, значення.

Отже, загалом у сучасній лінгвістиці "термін" визначається як "слово, або словосполучення, що виражає *чітко окреслене* поняття певної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільно-політичного життя, тощо" [Ганич, Олійник 1995, с. 306]. До того ж, необхідно звернути увагу, що в рамках даної дефініції специфіка термінів полягає в тому, що вони є однозначними в межах своєї терміносистеми, не зв'язаними з контекстом, а також – стилістично нейтральними. В свою чергу, "Новий тлумачний словник української мови", окрім наданого вище значення, тлумачить "термін" як "слово чи вислів, що вживається в тому чи іншому середовищі, на певній території, або людьми певного фаху" [Т. 4 1998, с. 512].

Необхідно звернути увагу, що вже з приведених двох визначень постає певне протиріччя, яке засвідчує, вочевидь, амбівалентну природу терміну. З одного боку термін, як лексична одиниця, постає нейтральним та позаконтекстним, а з іншого, розглядається в рамках жаргонізму та діалектизму, які за своїми властивостями завжди є стилістично забарвленими. Маємо підкреслити, що така неоднозначність тлумачення є здебільшого детермінуючою в ході розвитку лінгвістичної науки про терміни.

Як було зазначено вище, поняття "терміну" не може розглядатися лише в межах лінгвістики. Такі фундаментальні науки як філософія, логіка та психологія, окрім застосування "терміну" в межах своїх понятійних систем, займаються також проблемами його визначення. Так, з точки зору психології термін являє собою неподільну одиницю мислення, що постає найменшим відрізком конкретного розумового акту [Петровский 1986, с. 264]. Необхідно зауважити, що, на нашу думку, в психологічному тлумаченні "термін" зберігає ознаки свого первісного, "міфологізованого" значення, що, в свою чергу, підкреслює його синкретичний характер. Зі свого боку, " в термінах" логіки, термін визначається як точна назва суворо означеного поняття, спеціальне слово або вислів, прийняте для означення в тому чи іншому середовищі або професії [Кондаков 1990, с. 594]. При цьому, зауважимо, що "*постійна однозначність*" виділяється як найпровідніша характеристика терміну. Слід підкреслити, що в рамках логіки означення "терміну" найбільш повно корелює з лінгвістичним визначенням даного поняття.

З точки зору сучасної філософії, "термін" вбачається як ім'я *з відтінком* наукового значення, яке уточнюється в контексті будь-якої теорії або галузі знання [Ильичёва 1994; Устинов 1999]. Таким чином, можемо зробити висновок, що філософське визначення терміну є провідним чином узагальненим та найменш радикальним, ніж дефініції, інкорпоровані поняттєвими інструментаріями інших гуманітарних наук. Пояснити зазначений факт можна, на нашу думку, в першу чергу, спираючись на онтологічно зумовлену специфіку філософської науки, як першочинника еволюції наук наданої галузі. З іншої точки зору, імпліцитна представленість безпосередньо філософської дефініції терміна в науковому апараті мовознавства може свідчити, на наш погляд, про наявність загальної тенденції до рекурентної інтеграції наук на сучасному етапі, при чому, зі зміщенням синтезуючого центру в бік саме лінгвістичної наукової методології як новітнього модусу філософської мета методології наукового пізнання складних об'єктів дійсності.

Література

Аристотель. Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории.– М.: Литература, 1998. – 1392 с. *Барт Р.* Избранные работы: Семиотика. Поэтика.– М.: Прогресс, 1989. – 616 с. *Брагіна Е.Р.* Структурно-компонентний аналіз термінів кібернетики в англійській мові. – Донецьк: Вид-во ДоНУ, 2001. – 214 с. *Булатов М.А.* Категории философии и категории культуры. – К.: Наукова думка, 1993. – 346 с. *Ганич Д.І., Олійник І.С.* Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1995. – 360 с. *Гримак Л.П.* Грядущий век – век одиночества (к проблеме Интернета) // Мир психологии. – 2000. – № 2 (22). – С. 5-25. *Гумбольдт В.* Избранные труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 2001. – 398 с. *Д'яков А.С.* Типологія мовних інтерференцій та їх роль у формуванні національних терміносистем: Автореф. дис.… канд. філол. наук: 10.02.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка – К., 1998. – 20 с. *Зацний Ю.* Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. – Львів: ПАІС, 2007. – 228 с. *Ильичёва Л.Ф.* Термин // Философский энциклопедический словарь. – М.: Слово, 1994. – С. 641 -642. *Кияк Т.Р.* Форма і зміст мовного знака // Вісник ХНУ. – 2004. – № 635. – С. 75-78. *Козовик І.Я., Пономарів О.Д.* Словник античної міфології. – К.: Наукова думка, 1991. – 240 с. *Кондаков Н.И.* Логический словарь-справочник. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 720 с. *Косовский Б.И.* Учение о слове и словарном составе языка. / Б.И. Косовський – Минск:

Вышейшая школа, 1974. – 272 с. *Латинско* – русский словарь / Под ред. Дворецкого И.Х. – М.: Русский язык, 1988. – 840 с. *Левицький А.Е.* Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови) // Вісник Житомирського державного університету. – 2005. – Вип. 23. – С. 16 – 21. *Левит С.Я.* Предисловие // Энциклопедия культуры: В двух томах. – М.: Университет, 1996. – Т. 1. – С. 4-8. *Михайлішин Б.П.* Усталеність як неодмінний показник складених термінів // Мовознавство. – 1999. - № 4-5. – С. 48-50. *Новий* тлумачний словник української мови у 4-х томах / за ред. Яременка В.І. – К.: АКОНІТ, 1998. – Т. 4. – 944 с. *Панов Е. Н.* Знаки. Символы. Языки. – М.: Знание, 1988. – 248 с. *Петровский А.В.* Общая психология. – М.: Просвещение, 1986. – 464 с. *Потебня А.А.* Слово и миф. – М.: Правда, 1989. – 624 с. *Скопюк Т.Г.* Термін у семантичній структурі англомовного наукового тексту. – К., 1997. – 110 с. *Словник* іншомовних слів / За ред. Мельничука О.С. – К.: УРЕ, 1990. – 968 с. *Тираспольский Л.И.* Космизм в эпоху Интернета. – М.: Владос, 1995. – 247 с. *Устинов К.М.* Термин // Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА, 1999. – С. 386-388. *Guttenplan S.* Mind and Language.– Chicago: Chicago Editor's House, 1988. – 218 p. *Heim M.* The Metaphysics of Virtual Reality. – LA: Westport Publishers, 1993. – 278 p. *Nyce J.M.* From Memex to Hypertext: Vannevar Bush and the Mind's Machine. – NY: Kahn Publications, 1994. – 472 p.

РОМАНОВА Н.В.
(*Херсонський держ. ун-т*)

ЕНЕРГЕТИКА ЕМОТИВНОСТІ У МОВІ

Проблема емотивності у сучасній лінґвістичній парадигмі знань, незважаючи на численні студії (P.Ekman, R.W. Levenson, В.И. Шаховский, J.Dalkvist, C.Rollenhagen, Z.Kövecses, О.П. Воробйова, Е.Ю. Мягкова, Л.А. Пиотровская, А.Вежбицкая, М.В. Гамзюк, С.В. Гладьо, О.Е. Филимонова, Н.В. Могутова, Т.В. Ларина, Л.І. Ніколаєнко, Я.В. Гнезділова та багато ін.), не втрачає своєї ***актуальності***. Узагальнено мова йде про складні й суперечливі співвідношення логічного / раціонального та емоційного в семантиці мовних елементів, статус емоційного навантаження слова, структуру конотації, розпредметнення / моделювання емоційних концептів, шляхи та механізми утворення емотивності фразеологічних одиниць, лексико-семантичні та стилістичні ознаки дискурсів, стратегію і тактику комунікантів в емоціогенній ситуації, залежність емоційного впливу художніх текстів від текстової репрезентації емоціогенних знань і т.ін..

Попри багату спадщину і вагомі дослідження емотивності як лінґвістичної категорії, об'єктом спеціального наукового розшуку у вітчизняному мовознавстві досі не була енергетика емотивності. Під *емотивністю* розуміємо функціонально-семантичну категорію, семантичною домінантою якої є 'значення (вага)' предметів і явищ реального світу для буття людини.

Засоби вираження емотивності надзвичайно різноманітні й багатогранні, як власне і самі емоції – "унікальне творіння живої природи", яке, перебуваючи на межі двох світів – матеріального та ідеального, забезпечує перетворення різних видів енергії, що впливають на індивіда, в психічну енергію і навпаки [Бойко 1996]. Тут ідеться не лише про вищу енергетичну природу емоцій (синтетичне духовно-фізичне гармонійне утворення Космосу і Землі), а й про універсальний двоїстий механізм, який, з одного боку, трансформує складні енергетичні потоки Космосу і Землі у життєважливу для людини психічну енергію, з іншого – продукує психічну енергію, про складний енергетичний взаємозв'язок і енергообмін Людини, Планети і Космосу.

Мету нашої лінґвістичної розвідки становить аналіз енергетики емотивності в мові та уточнення змісту поняття 'енергетика емотивності'.